

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 31 marca 2017 r.

DPPI-WPPIP.4010.184.2017.DP

- Według rozdzielnika -

Szanowni Państwo,

stosownie do § 36 ust. 1 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. poz. 979, z późn. zm.) informuję, że na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny został umieszczony projekt rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego wraz z uzasadnieniem i Oceną Skutków Regulacji.

Zwracam się zatem z uprzejmą prośbą o zgłoszenie ewentualnych uwag do projektu w terminie do dnia 02 maja 2017 r. (również w wersji elektronicznej na adresy: danuta.pusek@men.gov.pl oraz magdalena.traczuk-rapala@men.gov.pl).

Uprzejmie informuję, że niezgłoszenie uwag w powyższym terminie uznane zostanie za rezygnację z przedstawienia stanowiska.

Z poważaniem,

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Maciej Kopec
Podsekretarz Stanu
/ – podpisany cyfrowo /

Otrzymują:

- 1) Chrześcijański Związek Zawodowy „Solidarność im. ks. J. Popiełuszki”
- 2) Federacja Związków Zawodowych Pracowników Kultury i Sztuki
- 3) Komisja Krajowa Federacji Regionów i Komisji Zakładowych „Solidarność 80”
- 4) Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność 80”
- 5) Konfederacja Związków Zawodowych Górnictwa w Polsce
- 6) NSZZ Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych
- 7) Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”
- 8) Sekcja Oświaty KNSZZ „Solidarność 80”
- 9) Wolny Związek Zawodowy „Solidarność – Oświata”
- 10) Wolny Związek Zawodowy „Sierpień 80” Komisja Krajowa
- 11) Związek Nauczycielstwa Polskiego
- 12) Związek Zakładów Doskonalenia Zawodowego
- 13) Związek Zawodowy Nauczycieli Średnich Szkół Leśnych w Polsce
- 14) Związek Zawodowy „Rada Poradnictwa”
- 15) Związek Zawodowy Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”
- 16) Alians Ewangeliczny
- 17) Business Centre Club
- 18) Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych
- 19) Federacja Inicjatyw Oświatowych
- 20) Forum Rodziców przy Ministrze Edukacji Narodowej
- 21) Fundacja Rozwoju Dzieci im. Komeńskiego
- 22) Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji
- 23) Fundacja Rodzice Szkole
- 24) Fundacja Polskie Forum Migracyjne
- 25) Fundacja na rzecz Różnorodności Społecznej
- 26) Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej
- 27) Instytut Pamięci Narodowej
- 28) Komitet Nauk Pedagogicznych PAN
- 29) Konferencja Dyrektorów Bibliotek Pedagogicznych
- 30) Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich
- 31) Konfederacja Lewiatan
- 32) Konfederacja Stowarzyszeń Nauczycielskich
- 33) Krajowe Forum Oświaty Niepublicznej
- 34) Krajowe Porozumienie Rodziców i Rad Rodziców
- 35) Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych
- 36) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Dwujęzyczności Bilinguis
- 37) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty
- 38) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Powiatowych i Gminnych Samorządowych Ośrodków Doskonalenia Nauczycieli
- 39) Rada Dzieci i Młodzieży przy Ministrze Edukacji Narodowej
- 40) Rada Języka Polskiego przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk
- 41) Rada do spraw Szkolnictwa Artystycznego
- 42) Rada Szkół Katolickich
- 43) Polska Akademia Umiejętności

- 44) Polska Izba Książki
- 45) Polska Rada Ekumeniczną
- 46) Polskie Stowarzyszenie Dyrektorów Szkół
- 47) Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
- 48) Polski Stowarzyszenie Nauczycieli Przedmiotów Przyrodniczych
- 49) Polskie Towarzystwo Botaniczne
- 50) Polskie Towarzystwo Chemiczne
- 51) Polskie Towarzystwo Fizyczne
- 52) Polskie Towarzystwo Geograficzne
- 53) Polskie Towarzystwo Historyczne
- 54) Polskie Towarzystwo Informatyczne
- 55) Polskie Towarzystwo Matematyczne
- 56) Polskie Towarzystwo Przyrodników
- 57) Pracodawcy Rzeczypospolitej Polskiej
- 58) Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski
- 59) Społeczne Towarzystwo Oświatowe
- 60) Stowarzyszenie Akademickich Ośrodków Nauczania Języków Obcych
SERMO
- 61) Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich
- 62) Stowarzyszenie Dyrektorów Szkół Średnich
- 63) Stowarzyszenie Dyrektorów i Nauczycieli Centrów Kształcenia
Praktycznego
- 64) Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych Rzeczypospolitej
Polskiej
- 65) Stowarzyszenie Edukatorów
- 66) Stowarzyszenie Edukatorów Samorządowych
- 67) Stowarzyszenie Nauczycieli Edukacji Początkowej
- 68) Stowarzyszenie Nauczycieli Fizyki
- 69) Stowarzyszenie Nauczycieli Historii
- 70) Stowarzyszenie Nauczycieli Humanistów
- 71) Stowarzyszenie Nauczycieli Matematyki
- 72) Stowarzyszenie Nauczycieli Twórczych
- 73) Stowarzyszenie Nauczycieli Polonistów
- 74) Stowarzyszenie Nauczycieli Przedmiotów Przyrodniczych i Technicznych
- 75) Stowarzyszenie Nauczycieli Technologii Informacyjnej
- 76) Stowarzyszenie Nauczycieli Przedsiębiorczości i Edukacji Ekonomicznej
- 77) Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Angielskiego w Polsce IATEFL PL
- 78) Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Angielskiego "Prime" w Polsce
- 79) Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Niemieckiego
- 80) Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Francuskiego w Polsce PROF-
EUROPE
- 81) Stowarzyszenie na Rzecz Edukacji Obywatelskiej
- 82) Stowarzyszenie Oświatowców Polskich
- 83) Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Organizacyjnego Szkół
- 84) Towarzystwo Nauczycieli Bibliotekarzy Szkół Polskich
- 85) Unia Metropolii Polskich
- 86) Unia Miasteczek Polskich

- 87) Towarzystwo Szkół Twórczych
- 88) Towarzystwo Wiedzy Powszechnej – Zarząd Główny
- 89) Zarząd Krajowy Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego
- 90) Związek Gmin Wiejskich RP
- 91) Związek Miast Polskich
- 92) Związek Powiatów Polskich
- 93) Związek Rzemiosła Polskiego
- 94) Związek Województw RP
- 95) Rzecznik Praw Obywatelskich
- 96) Rzecznik Praw Dziecka

Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	528741.1440532.1223275
Nazwa dokumentu	Partnerzy społeczni pismo - konsultacje.docx
Tytuł dokumentu	Partnerzy społeczni pismo - konsultacje
Sygnatura dokumentu	DPPI-WPPiP.4010.184.2017
Data dokumentu	2017-03-31
Skrót dokumentu	3EDB0A4F75CF697ADF6BAC52D025C69C920EE9B3
Wersja dokumentu	1.8
Data podpisu	2017-03-31 15:44:37
Podpisane przez	Maciej Kopec

EZD 3.18.2195.2674.2160

Data wydruku: 2017-04-03

Autor wydruku: Pusek Danuta (Główny Specjalista)

Projekt z 31 marca 2017 r.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia ..... 2017 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści
dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego
i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej
oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej
kształcenia ogólnego**

Na podstawie art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. poz. 78, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999 r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 395):

1) w § 1:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zajęcia są realizowane w klasach IV–VIII szkoły podstawowej, w szkołach ponadpodstawowych: branżowej szkole I stopnia, w klasach I–III liceum ogólnokształcącego i w klasach I–III technikum, dla dzieci i młodzieży, publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych.”,

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Zajęć nie organizuje się dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami

---

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. poz. 1903).

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1995 r. poz. 334, z 1996 r. poz. 646, z 1997 r. poz. 943, z 1999 r. poz. 32 oraz z 2001 r. poz. 1792.

sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym i znacznym.”;

- 2) w § 2 wyrazy „działaniami wychowawczymi i profilaktycznymi” zastępuje się wyrazami „zadaniami wychowawczo-profilaktycznymi”;
- 3) w § 3 w ust. 1 wyrazy „szkolnym planie nauczania” zastępuje się wyrazami „tygodniowym rozkładzie zajęć”;
- 4) w § 4:
  - a) w ust. 1 skreśla się wyrazy „(prawni opiekunowie)”;
  - b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. W przypadku udziału ucznia w zajęciach na świadectwie szkolnym promocyjnym i świadectwie ukończenia szkoły, w miejscu przeznaczonym na wpisanie nazwy dodatkowych zajęć edukacyjnych wpisuje się „wychowanie do życia w rodzinie”, a w miejscu przeznaczonym na wpisanie oceny z tych zajęć wpisuje się odpowiednio „uczestniczył” albo „uczestniczyła”.

§ 2. Do dotychczasowych gimnazjów oraz klas dotychczasowego gimnazjum prowadzonych w szkołach innego typu, stosuje się przepisy rozporządzenia, o którym mowa w § 1, w brzmieniu dotychczasowym, do czasu wygaśnięcia kształcenia w tych gimnazjach i klasach.

2. Przepisy rozporządzenia, o którym mowa w § 1, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, dotyczące sposobu realizowania zajęć „Wychowanie do życia w rodzinie” w szkołach ponadpodstawowych, stosuje się odpowiednio do dotychczasowych szkół ponadgimnazjalnych: zasadniczych szkół zawodowych, liceów ogólnokształcących i klas I–III techników oraz odpowiednich klas dotychczasowych szkół ponadgimnazjalnych prowadzonych w szkołach ponadpodstawowych, do czasu wygaśnięcia kształcenia w tych szkołach i klasach.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2017 r.

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

PODSEKRETARZ STANU

Maciej Kopyt
Maciej Kopyt

DEPARTAMENT
ORĘCZNIKÓW, PROGRAMÓW I INICJYWATYW

Wojciech Sarnacki
DIREKTOR

M. Tuła

DEPARTAMENT PRAWNY
Katarzyna Sztyk
ZASTĘPCA DIREKTORA
radca prawny

UZASADNIENIE

Rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia określonego w art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. poz. 78, z późn. zm.) zobowiązującego ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do ustalenia sposobu nauczania szkolnego i zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego.

Obecnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999 r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 395), stanowi, że treści te są realizowane w ramach zajęć „wychowanie do życia w rodzinie” w klasach V i VI szkół podstawowych, w gimnazjach, zasadniczych szkołach zawodowych, liceach ogólnokształcących i w klasach I–III techników, w tym specjalnych, dla dzieci i młodzieży, publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych.

Niniejsze rozporządzenie ma na celu dostosowanie sposobu realizacji zajęć „wychowanie do życia w rodzinie” do nowych typów szkół wprowadzonych ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59), nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego, określonej w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. poz. 356) oraz nowych ramowych planów nauczania.

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe wprowadza, począwszy od dnia 1 września 2017 r., nową strukturę szkolnictwa, która obejmuje:

- 1) ośmioletnią szkołę podstawową;
- 2) szkoły ponadpodstawowe:
  - a) czteroletnie liceum ogólnokształcące;
  - b) pięcioletnie technikum;
  - c) trzyletnią branżową szkołę I stopnia;
  - d) trzyletnią szkołę specjalną przysposabiającą do pracy;
  - e) dwuletnią branżową szkołę II stopnia;
  - f) szkołę policealną dla osób posiadających wykształcenie średnie lub wykształcenie średnie branżowe, o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku.

Projektowane rozporządzenie w § 1 w pkt 1 (dot. § 1 ust. 2 i 3) wprowadza zmianę polegającą na wskazaniu, że zajęcia „wychowanie do życia w rodzinie” są realizowane w szkole podstawowej w klasach IV–VIII, w branżowej szkole I stopnia, w klasach I–III liceum ogólnokształcącego i w klasach I–III technikum. Zajęć „wychowanie do życia w rodzinie” nie

organizuje się dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym i znacznym. Uczniowie ci realizują odrębną podstawę programową kształcenia ogólnego w której przewidziano realizację treści związanych z przygotowaniem do życia w rodzinie.

W § 1 w pkt 2 i 3 projektu rozporządzenia (dot. § 2 i § 3) wprowadza się zmiany polegające na ujednoczeniu terminologii stosowanej w projektowanym rozporządzeniu z przepisami ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe oraz rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej:

- 1) określenie „działania wychowawcze i profilaktyczne szkoły” zastępuje się nowym określeniem „zadania wychowawczo-profilaktyczne szkoły” – zgodnie z definicją podstawy programowej kształcenia ogólnego określonej w art. 4 pkt 24 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe oraz terminologią stosowaną w ww. rozporządzeniu;
- 2) określenie „szkolny plan nauczania” zastępuje się nowym określeniem „tygodniowy rozkład zajęć” – zgodnie z art. 110 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe oraz nowym rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół.

W § 1 w pkt 4 w lit. a projektu rozporządzenia (dot. § 4 ust. 1) wprowadza się zmianę o charakterze porządkującym. Dotychczasowe określenia „prawni opiekunowie” skreśla się, gdyż zgodnie z art. 4 pkt 19 ustawy – Prawo oświatowe ilekroć w przepisach jest mowa bez bliższego określenia o rodzicach należy przez to rozumieć także prawnych opiekunów dziecka oraz osoby (podmioty) sprawujące pieczę zastępczą nad dzieckiem.

W § 1 w pkt 4 w lit. b projektu rozporządzenia (dot. dodania w § 4 ust. 4) wprowadza się regulację, zgodnie z którą udział ucznia w zajęciach „wychowanie do życia w rodzinie” będzie odnotowywany na świadectwie szkolnym promocyjnym i świadectwie ukończenia szkoły w części przeznaczony na dodatkowe zajęcia edukacyjne.

Zmiana ta jest spełnieniem postulatów środowiska nauczycielskiego, które wielokrotnie zgłaszało potrzebę odnotowywania na świadectwie szkolnym informacji o udziale ucznia w zajęciach „wychowanie do życia w rodzinie”. Wskazywano również, iż brak informacji o uczestniczeniu ucznia w zajęciach, powoduje, że fakt ten nie jest w pełni udokumentowany. W związku z projektowaną zmianą oczekuje się, że wpłynie ona pozytywnie na rangę zajęć „wychowanie do życia w rodzinie”, a ponadto zapewni spójność w ramach przepisów oświatowych i będzie zgodne z interesem ucznia i nauczyciela.

Informację o udziale w zajęciach „wychowanie do życia w rodzinie” zamieszcza się na świadectwie szkolnym promocyjnym w każdym roku szkolnym, w którym uczeń faktycznie w tych zajęciach uczestniczył.

Na świadectwie ukończenia szkoły zamieszcza się informację o uczestniczeniu w zajęciach „wychowanie do życia w rodzinie”, jeżeli uczeń uczęszczał na te zajęcia w którymkolwiek roku nauki w danym typie szkoły.

Jeżeli uczeń nie uczestniczył w zajęciach „wychowanie do życia w rodzinie”, nie zamieszcza się na świadectwie szkolnym żadnej informacji.

W § 2 projektu wprowadza się regulację o charakterze przejściowym dotyczącą sposobu nauczania zajęć „wychowania do życia w rodzinie” w okresie wdrażania reformy systemu oświaty tj. w dotychczasowych gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych.

Planuje się, że rozporządzenie wejdzie w życie z dniem 1 września 2017 r.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i w związku z tym nie podlega notyfikacji.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

<p>Nazwa rozporządzenia</p> <p>Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Edukacji Narodowej Ministerstwo Zdrowia</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Maciej Kopeć, Podsekretarz Stanu</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Alina Sarnecka tel. (22) 34 74 467</p>	<p>Data sporządzenia 31.03.2017 r.</p> <p>Źródło: art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. poz. 78, z późn. zm.) w związku z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59)</p> <p>Numer w wykazie prac legislacyjnych Ministra Edukacji Narodowej: 93</p>
---	---

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży (Dz. U. poz. 78, z późn. zm.) zawiera upoważnienie dla ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania do ustalenia, w drodze rozporządzenia, sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści nauczania dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji.

Treści te są realizowane w ramach zajęć „wychowanie do życia w rodzinie”.

Obecnie zajęcia „wychowanie do życia w rodzinie” są realizowane w klasach V i VI szkoły podstawowej, w gimnazjach, zasadniczych szkołach zawodowych, liceach ogólnokształcących i w klasach I–III technikum, w tym specjalnych, dla dzieci i młodzieży, publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych.

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe wprowadza nową strukturę szkolnictwa obejmującą:

- 1) 8-letnią szkołę podstawową,
- 2) 4-letnie liceum ogólnokształcące,
- 3) 5-letnie technikum,
- 4) 3-letnią branżową szkołę I stopnia,
- 5) 3-letnią szkołę specjalną przysposabiającą do pracy,
- 6) 2-letnią branżową szkołę II stopnia,
- 7) szkołę policealną.

W efekcie zmiany w strukturze szkolnictwa nie będzie gimnazjum ani zasadniczej szkoły zawodowej jako typów szkół, a dotychczasowe szkoły ponadgimnazjalne zostaną zastąpione szkołami ponadpodstawowymi. Ponadto do systemu wprowadzone zostały branżowe szkoły: branżowa szkoła I stopnia (zamiast zasadniczej szkoły zawodowej) oraz branżowa szkoła II stopnia. Jednocześnie wydłużony został proces kształcenia w szkole podstawowej, w liceum ogólnokształcącym oraz w technikum.

Projekt rozporządzenia dostosowuje sposób nauczania oraz zakres treści nauczania dotyczące wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia

w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji do nowej struktury szkolnej.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

W efekcie zmian w systemie oświaty wprowadzonych ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59) oraz ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60) wystąpiła konieczność nowelizacji rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999 r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 395).

Począwszy od roku szkolnego 2017/2018, nauka w szkole podstawowej zostanie wydłużona do ośmiu lat. Proponuje się zatem, aby realizacja zajęć „wychowanie do życia w rodzinie” rozpoczynała się w klasie IV szkoły podstawowej i trwała do klasy III wyłącznie w liceum ogólnokształcącym, technikum oraz branżowej szkole I stopnia, dla dzieci i młodzieży, publicznych i niepublicznych o uprawnieniach szkół publicznych. Jednocześnie w projekcie rozporządzenia wprowadza się regulację, zgodnie z którą zajęcia „wychowanie do życia w rodzinie” nie będą organizowane dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym oraz dla uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym i znacznym. Uczniowie ci realizują odrębną podstawę programową kształcenia ogólnego w której przewidziano realizację treści związanych z przygotowaniem do życia w rodzinie.

Projektowana zmiana uwzględnia również postulaty środowiska oświatowego dotyczące wcześniejszego rozpoczynania realizacji przez uczniów treści nauczania z zakresu edukacji seksualnej, jak i wcześniejszego jej kończenia. Postulaty takie zgłaszano podczas prowadzonej w okresie luty–czerwiec 2016 r. ogólnopolskiej debaty, której celem była diagnoza stanu kształcenia.

Obecnie edukację szkolną rozpoczynają dzieci 7–letnie, co sprawia, że w IV klasie uczniowie mają 11 lat, czyli tyle samo, co uczniowie klasy V, którzy rozpoczęli edukację szkolną jako 6–latki, natomiast uczniowie liceum ogólnokształcącego w ostatnim roku nauki koncentrują się przede wszystkim na przygotowaniu do egzaminu maturalnego i dalszej edukacji, dlatego też wskazana jest zmiana polegająca na realizacji zajęć „wychowanie do życia w rodzinie” od klasy IV szkoły podstawowej do klasy III szkół ponadpodstawowych (liceum ogólnokształcącego, technikum i branżowej szkoły I stopnia). Zmiana ta nie ma wpływu na liczbę lat szkolnych, w czasie których prowadzone są zajęcia „wychowanie do życia w rodzinie” – nadal jest to 8 lat.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE

W Finlandii decyzję w sprawie ogólnych celów krajowych ogólnokształcącej szkoły średniej dla młodzieży podejmuje rząd. Rząd wskazuje również, jaki jest wymiar czasu nauczania poszczególnych przedmiotów oraz poradnictwa dla uczniów. Za programy nauczania odpowiada Fińska Narodowa Agencja Edukacji Krajowej. Podstawa programowa obejmuje cele i podstawowe treści różnych przedmiotów. Obejmuje ona również zasady oceniania uczniów, dobrostanu uczniów i poradnictwa. Edukacja zdrowotna jest realizowana jako odrębny przedmiot.

4. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Uczniowie klas IV–VIII szkoły podstawowej, uczniowie klas I–III szkół ponadpodstawowych (liceum ogólnokształcącego, technikum i branżowej szkoły I stopnia)	2 132 221 (w tym 1 071 245 uczniów gimnazjum) 1 312 684 (uczniowie szkół ponadpodstawowych)	System Informacji Oświatowej	Realizacja treści nauczania, począwszy od klasy IV szkoły podstawowej z zakresu wychowania do życia w rodzinie, zgodnie z nową podstawą programową kształcenia ogólnego.
Nauczyciele szkół	16 859	System Informacji	Stosowanie nowej podstawy

podstawowych i szkół ponadpodstawowych (liccum ogólnokształcącego, technikum i branżowej szkoły I stopnia)		Oświatowej	programowej kształcenia ogólnego przedmiotu „wychowanie do życia w rodzinie” oraz prowadzenie takich zajęć od klasy IV szkoły podstawowej.
Szkoły: podstawowe, szkoły ponadpodstawowe (liceum ogólnokształcące, technikum, branżowa szkoła I stopnia)	12 036 szkół podstawowych 7 651 gimnazjów 1 701 zasadniczych szkół zawodowych 3 923 liceów ogólnokształcących 1 926 techników	System Informacji Oświatowej	Organizacja zajęć „wychowanie do życia w rodzinie” w klasach IV–VIII szkoły podstawowej oraz w klasach I–III szkół ponadpodstawowych.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt rozporządzenia został przekazany do zaopiniowania przez związki zawodowe w trybie przewidzianym w ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1881) i partnerów społecznych, tj. przez:

- 1) Niezależny Samorządowy Związek Zawodowy „Solidarność”;
- 2) Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych;
- 3) Forum Związków Zawodowych;
- 4) Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego;
- 5) Chrześcijański Związek Zawodowy „Solidarność” im. Ks. Jerzego Popiełuszki;
- 6) Sekcję Krajową Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”;
- 7) Zarząd Krajowy Związku Zawodowego Nauczycieli Średnich Szkół Leśnych w Polsce;
- 8) Związek Zawodowy Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”;
- 9) Krajową Sekcję Oświaty NSZZ „Solidarność 80”;
- 10) Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych;
- 11) Związek Zawodowy „Rada Poradnictwa”;
- 12) Wolny Związek Zawodowy „Solidarność – Oświata”;
- 13) Sekcję Oświaty KNSZZ „Solidarność 80”;
- 14) Wolny Związek Zawodowy „Sierpień 80” Komisja Krajowa;
- 15) Komisję Krajową Federacji Regionów i Komisji Zakładowych „Solidarność 80”;
- 16) Komisję Krajową NSZZ „Solidarność 80”;
- 17) Związek Zakładów Doskonalenia Zawodowego;
- 18) Alians Ewangeliczny;
- 19) Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski;
- 20) Polską Radę Ekumeniczną;
- 21) Radę Szkół Katolickich;
- 22) Społeczne Towarzystwo Oświatowe;
- 23) Krajowe Forum Oświaty Niepublicznej;
- 24) Krajowe Porozumienie Rodziców i Rad Rodziców;
- 25) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty;
- 26) Fundację Rozwoju Systemu Edukacji;
- 27) Federację Inicjatyw Oświatowych;

- 28) Stowarzyszenie Dyrektorów Szkół Średnich;
- 29) Fundację Rodzice Szkole;
- 30) Forum Rodziców przy Ministrze Edukacji Narodowej;
- 31) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Ośrodków Doksztalcania i Doskonalenia Zawodowego;
- 32) Społeczne Towarzystwo Oświatowe;
- 33) Stowarzyszenie Oświatowców Polskich;
- 34) Stowarzyszenie Dyrektorów Szkół Średnich;
- 35) Polskie Stowarzyszenie Dyrektorów Szkół;
- 36) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty;
- 37) Konfederację Stowarzyszeń Nauczycielskich;
- 38) Krajowe Forum Oświaty Niepublicznej;
- 39) Federację Inicjatyw Oświatowych;
- 40) Fundację Rozwoju Dzieci im. Komeńskiego;
- 41) Krajowe Porozumienie Rodziców i Rad Rodziców;
- 42) Ogólnopolską Federację Organizacji Pozarządowych;
- 43) Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej;
- 44) Fundację Rozwoju Systemu Edukacji;
- 45) Ogólnopolskie Stowarzyszenie Powiatowych i Gminnych Samorządowych Ośrodków Doskonalenia Nauczycieli;
- 46) Towarzystwo Wiedzy Powszechnej – Zarząd Główny;
- 47) Polski Komitet Olimpijski;
- 48) Polski Komitet Paraolimpijski;
- 49) Polskie Towarzystwo Pedagogów Specjalnych;
- 50) Szkolny Związek Sportowy;
- 51) Akademicki Związek Sportowy - Zarząd Główny;
- 52) Krajową Federację Sportu dla Wszystkich;
- 53) Unię Polskich Związków Sportowych;
- 54) Unię Metropolii Polskich;
- 55) Unię Miasteczek Polskich;
- 56) Związek Gmin Wiejskich RP;
- 57) Związek Miast Polskich;
- 58) Związek Powiatów Polskich;
- 59) Związek Województw RP;
- 60) Business Center Club;
- 61) Polską Konfederację Pracodawców Prywatnych Lewiatan;
- 62) Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej;
- 63) Związek Rzemiosła Polskiego.

Projekt rozporządzenia został przesłany również do Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, Urzędu Zamówień Publicznych, Rady Dialogu Społecznego, Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka oraz umieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz Rządowego Centrum Legislacji.

Projekt rozporządzenia został także przekazany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz Komisję Wspólną Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

Podsumowanie konsultacji zostanie opisane w raporcie z konsultacji.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2016 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	

Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla sektora finansów publicznych, w tym dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.
---------------------	---

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki

Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2016 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							

	domowe	
--	--------	--

Niemierzalne	Projekt rozporządzenia skutkuje koniecznością opracowania przez nauczycieli programów nauczania do zajęć „wychowanie do życia w rodzinie” zgodnych z nową podstawą programową kształcenia ogólnego. Zaistnieje również potrzeba opracowania nowych podręczników.
--------------	--

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	
--	--

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z rozporządzenia

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).

tak
 nie
 nie dotyczy

zmniejszenie liczby dokumentów
 zmniejszenie liczby procedur
 skrócenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

zwiększenie liczby dokumentów
 zwiększenie liczby procedur
 wydłużenie czasu na załatwienie sprawy
 inne:

Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektroniczności.

tak
 nie
 nie dotyczy

Komentarz:

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne:

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu

Brak bezpośredniego wpływu

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Proponuje się, aby rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 września 2017 r.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów rozporządzenia oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie planuje się ewaluacji efektów rozporządzenia.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Brak